

Főleg az idegrendszerrel

Megkezdődött az élettani kongresszus

A Magyar Élettani Társaság az idén 49. vándorgyűlését tartja, ezúttal Szegeden, a SZOTE kórélettani intézetében rendezésében. Az alkalomra 500 szakember gyűlt össze: az élettan kutatói, oktatói, magyarországi felsőoktatási intézmények és tudományos intézetek képviselői, s megfigyelőként néhány külföldi tudós.

A vándorgyűlés tegnap, csütörtökön délelőtt a SZOTE Dóm téri oktatási épületében kezdődött. Dr. Telegdy Gyula tanszékvezető egyetemi tanár, a rendező intézet igazgatója, az ideai vándorgyűlés elnöke köszöntötte a résztvevőket, a vendéglátó város vezető testületének képviselőit: dr. Székely Sándort, a városi pártbizottság titkárát, Szabó G. Lászlót, a megyei, dr. Müller Józsefnét, a városi tanács elnökhelyettesét. Dr. Cserháti István, a SZOTE rektora az egyetemi tanács nevében üdvözölte a vendégeket.

Ezután dr. Telegdy Gyula megtartotta a konferencia nyitóelőadását; ebben azokról a tudományos eseményekről számolt be, amelyek a szegedi intézetben folytatott kutatómunkát repre-

zentálják. Az a tény, hogy itt rendezik a Társaság vándorgyűlését, alkalmas ad a szegedi egyetem és kutatóhelyek tudósainak eredményeinek bemutatására. Az orvosgyógyászati szakembereink kívül részt vesznek és előadásokat tartanak a JATE kibernetikai laboratóriumának, összehasonlító élettani tanszékének, valamint a Szegedi Biológiai Központnak a munkatársai is.

Mint Telegdy professzortól megtudtuk, a Társaság vándorgyűléseinek, így a mostaninak is különös jelentőséget ad, hogy úgyszólván az egyetlen alkalom, amikor a tudományág valamennyi területének — sőt, a specializálódással az utóbbi időben megszaporodott határterületeknek — a kutatói összegyűlnek. Az integráló, összehangoló szerepet is betöltő kongresszuson az élettannal kapcsolatos, de attól már elkülönült tudományágak, a biokémia, a biofizika, az immunológia, a pszichofiziológia, az izom-élettan, a gyógyszerészet és más alkalmazott élettani kutatások eredményei is teret kapnak. A Társaság azt is fontos feladatának tartja, hogy bemutakozási lehetősé-

seget adjon fiatal szakembereknek, s erre a mostani alkalommal is külön figyelmet fordítottak.

A nyitóelőadás után 3 szekcióban hallgatják az orvosok, állatorvosok, oktatók, tudományos kutatók beszámolóit a résztvevők. A legtöbb előadás az idegrendszerrel foglalkozik, de sokan beszélnek endokrinológiai, gyógyszeres témákról és a szív-keringéssel kapcsolatos eredményekről. A negyedik szekcióban poszterbemutatókat rendeznek. A háromnapos programba kerekasztal-beszélgetést is iktattak az élettan oktatásának kérdéseiről. Ezt a témát 20 év után most először tűzte napirendre a Társaság; a tudományág ugyanis oly nagyot fejlődött az utóbbi időben, hogy az orvos-tudományi és állatorvos-tudományi, valamint a tudományterületeken oktatott élettani stúdiumok is jórészt megújultak. Ez a tény számos tematikai, oktatástechnikai és módszertani problémát vet fel, amelyekről ideje beszélni az élettan hazai oktatógárdájának.

A vándorgyűlés szombaton fejezi be munkáját.

A tartalom a legfontosabb

A panaszok és közérdekű bejelentések tapasztalatai

Ha nincs áram, gáz, fűtés, víz, lift; ha beázik a tető vagy megreped a falban a vízvezeték; ha figyelmen kívül hagyják a villamosvezető; ha gödörös az út... — a városi ember érthetően lesz ideges, bosszús. Ezek a panaszok igen megkeserítik a közérzetét, hiszen gyakran alapvető létfeltételeit érintik. De nagyon nehéz a városüzemeltetők dolga is. Minden hiba azonnali elhárításához sem apparátusuk, sem alkatrészük... Ebben az ellentmondásos helyzetben aztán valóban komoly jelentőségre emelkedik az a kérdés: hogyan viszonyulnak az érdekeltek vállalatok, intézmények a lakosság panaszaihoz, kéréseihez, közérdekű bejelentéseihez?

A városi tanács végrehajtó bizottsága az ügy jelentőségéhez illően ezt a témát vizsgálta meg a közelmúltban — érintve az IKV-t, a Szegedi Közlekedési Vállalatot, a Városgondnokságot, a Városgazdálkodást és a Magas- és Mélyépítő Vállalatot. A vizsgálódás több mint egy évet ölelt föl, tételesen pedig ezernél több panaszt, közérdekű bejelentést. A statisztikai összesítés hűsége tükrözi, hogy melyek a városüzemelés, a lakóházkezelés gyöngébb pontjai. Az ingatlankezelés közel ötszáz panaszgyűlést, javaslatot foglalkoztat ezalatt, de 150 jutott a városgazdálkodásnak, majdnem ugyanennyi a vízműnek, s közel 300 a városgondnokságnak. Hogy ezek mi mindent tartalmaznak? A vállalati munka és a bérlők egymás kö-

zötti vitája képvisel legnagyobb gyakoriságot az ingatlankezelésnél; a köztisztaság, a fűtés és a melegvíz-szolgáltatás a városgazdálkodás legtipikusabb panaszgyűlése; az utak, járdák állapotával összefüggő bejelentések szerepelnek a lista élén a városgondnokságnál, továbbá a játszótérek, a parkok állapota, s a fürdőszolgáltatás teszi ki a bejelentések, panaszok legnagyobb részét a vízműnél.

Furcsa ellentmondása az életnek, hogy miközben a tételes vizsgálat általában korrektnek minősíti a vállalatok effajta ügykezelését és ügyintézését, a lakosság közérzetét ezt hasonló mértékben nem igazolja vissza. Ennek egyik oka az, hogy igen sok a visszatérő panasz, az azonos típusú gond (beázások, elromlott liftek, kivetelőzések, játszótéri rongálások, szemetesek stb.), s ezek jó részére nincs megfelelő megoldási recept. Az ügyintézés személyi és tárgyi feltételei legtöbb helyen adóttak, ám az ellenőrzés és a felelősségre vonás már hézagos, a határidők tisztelete halovány.

Ismeretes, hogy rendelet szabályozza az ügyintézés időtartamát. Ez harminc nap — és bizony gyakori a késedelem, főleg az IKV-nál és a Városgondnokságnál. Esetenként a válasz teljesen el is marad. Pedig a kivizsgálások már elismerten alaposabbak és szakosítottabbak. Kísért még a formalizmus is: adminisztráció szempontból minden megfelelő, tartalmilag viszont sovány vagy nem ki-

elégítő a válasz, nem megnyugtató a panaszos számára a hivatkozás a magyarázat, az indoklás.

A végrehajtó bizottság által elrendelt vizsgálat azt igazolja, hogy a közérdekű bejelentések hasznos információkat jelentenek a városüzemelésben részt vevő vállalatoknak, s ezek törekmenek is a gyors és érdemi reagálásra, az ügyintézés szervezeti keretei is kialakultak — de szigorúbban kell ellenőrizni a bevált módszerek következetes alkalmazását, és a végrehajtást, a felelősség súlyosabb megfogalmazásával és számonkérésével. A testület határozatban összegezte a tennivalókat — nevezetesen: a belső ügyintézés hatékonyságát elősegítő belső utasításokat szorgalmaz; előírja a válaszadás tartalmának vezetői ellenőrzését; a határidők betartását szigorúbban követeli meg, és a tényleges, hatékony intézkedések arányának növelését hangsúlyozza. Az ismételt visszatérő esetekre a testület a kiváltó okok megszüntetését tartja hatékony orvosságnak.

Nem volna realitása olyasféle reménykedésnek, hogy most aztán teljes fordulat áll be a városüzemelés kapcsolatos panaszok, bejelentések orvoslásában. De az a körülmény, hogy a vb társadalmi ellenőrzés, vizsgálat tárgyává tette a témát, továbbá hogy az érdekeltek vállalatok, intézmények készségeiről is megbizonyosodhatott, minden bizonyonnyal a lakosság nagyobb elégedettségét váltja ki.

Bővülő szállítmányozási szolgáltatások

Két évvel ezelőtt alakította a MASPED és a Hungarocomion közös — szállítványozással foglalkozó — leányvállalatát, a Hungarospedet, elsősorban a közúti fuvarozásban javuljon a szolgáltatások minősége, az erősebb versenyhelyzetben a megbízók válogathassanak az ajánlatok között.

A Hungarosped elsősorban a konténeres, illetve a közúti fuvarszközöket igénylő szállítások lebonyolítására specializálódott. Szertétagzó nemzetközi kapcsolatairól külön beszélni — közeledekési eszközök, járművek (hajók, speciális trailerek, kamionok) igénybevételével a teljes fuvarláncot megszervezi, s a világ legtávolabbi részeibe is eljuttatja az exportcikkeket, illetve onnan Magyarországra fuvaroztatja az importtermékeket. Az elmúlt két év során jelentős megbízói körre tett szert a szállítványozó leányvállalat: a fuvaroztatók számára ugyanis kedvező, hogy a Hungarosped — kihasználva a kis szervezeteiből adódó előnyöket — rugalmasan képes alkalmazkodni a hullámszerűen változó export-import igényekhez, s gyorsabban tudja kielégíteni a váratlanul érkező megrendeléseket.

gyobb — egészségügyi felszerelésekből álló — szállítványt Iránba. Nemrégiben pedig 400 konténernyi Taurus-terméket szállítottak Algériába. A magyar megbízások mellett mind több a külföldi megrendelés (számkülföldi szállítók körében a teljes osztrák sörimport lebonyolításával a Hungarospedet bízták meg, s ugyancsak szerződésben állapodtak meg arról is, hogy a magyarországi osztrák szállodaépítkezésekhez szükséges építőanyagok szállításáról a magyar leányvállalat gondoskodik. Egyelőre még csak terv, hogy külföldi cégek megbízásából harmadik országba is vállalna fuvarszervezést a Hungarosped.

A leányvállalat törekszik arra, hogy szolgáltatásaihoz hazai járműveket vegyen igénybe — ezzel is hozzájárulva a magyar fuvarszközök jobb kihasználásához —, de ha kapacitás-, vagy választékhiány miatt erre nincs mód, a szállítást zök-

kenőmentes lebonyolítása érdekében külföldi cégektől is bérel — főként speciális — eszközöket.

A szállítványozó leányvállalat legújabb üzletága a légi futárszolgálat. Ez év áprilisában megállapodást kötöttek a DHL nemzetközi futárszolgálat frankfurti központjával, s így bekapcsolódtak a gyorskiszállítás nemzetközi — 85 országot érintő — hálózatába. Az új szolgáltatás igényelőinek megbízására — tisztes fuvardíj ellenében — vállalják, hogy 48 órán belül a világ bármely részébe, illetve onnan hazánkba eljuttatják légi összeköttetésekön keresztül a sürgős iratokat, fontos okmányokat, s gondoskodnak a küldemények vámkezeléséről is. A futárszolgálat elsősorban intézményeknek — főként bankoknak, külkereskedelmi vállalatoknak — előnyös, de igénybe vehetik más vállalatok is, ha gyorsan akarnak eljuttatni fontos iratokat, okmányokat külföldre.

IBUSZ-utak

Az IBUSZ csütörtökön Gyöngyösön, a Mátra művelődési központban tartotta meg sajtótájékoztatóját, amelyen Misák Imre vezérigazgató-helyettes ismertette a vállalat kiutazási ajánlatait az idei ősztől a jövő tavaszig terjedő időszakra. Mint elmondta, a most megjelent programfüzetben 30 országba 122 útvonalon mintegy 62 ezer turistának kínálnak utakat. Ez mintegy 13 százalékkal nagyobb választékot jelent az előző évinél. Az árak igen széles skálán mozognak 950 forinttól egészen 145 ezer forintig, hogy a lakosság minden rétege megtalálja a maga programját. Az alapárakban 20—40 százalékos utó- és előszézi kedvezményt nyújtanak, s 12 szovjetunióbeli útvonal részvételi díja ezen felül további 500—1500 forintos árengedményt tartalmaz.

Főadat a környezetvédelem társadalmisítása

Megbeszélés a népfőntban

A környezetvédelmi pénzügyi alap felhasználásának tapasztalatairól, az anyagi lehetőségek jobb hasznosításának arányairól tárgyalt csütörtökön a Hazafias Népfőnt Országos Elnökségének környezetvédelmi munkabizottsága a szervezet székházában. A tanácskozáson megjelent szakemberek előzetesen írásban kaptak tájékoztatót a Pénzügyminisztérium ellenőrzési főosztálya e témával kapcsolatos vizsgálatának tapasztalatairól.

A jelentés megállapításai szerint a környezetet károsító veszélyforrásokat már javarészt felmérték, megszüntetésükre, mérséklésükre a tervek elkészültek. Az eddigi beruházások csökkentették a veszélyt, s néhány területen javulást eredményeztek. A környezetvédelmi célokra fordítható pénzalapok több területről származnak: a védelmet közvetlenül szolgáló pénzforrásokat túlnyomóan a bírságbevételek és részben a költségvetési támogatások alkotják. Ezeket kívül jelentős összegeket költenek környezetvédelemre az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság és az ágazatok műszaki fejlesztési alapjaiból. A KSH adatai szerint 1976 és 1980 között az ágazatok 17,3 milliárd forintot fordítottak környezetvédelmet szolgáló beruházásokra: a legtöbbet — 10,7 milliárd forintot — a vizek minőségének védelmére, s jelentős összegeket a hulladékok ártalmatlantására és hasznosítására, a levegő tisztaságának védelmére, talajjavításra. A beruházások háromnegyed ré-

szét vállalatok valósították meg. 1981-ben és 1982-ben 7,8 milliárd forintot fordítottak hasonló célokra.

A beruházási támogatás elnyerésére bevezetett pályázati rendszer a meglehetősen bonyolult előírásai miatt nem váltja valóra az előzetes elképzeléseket — mutattak rá többen a vitában. Az egyébként sem ragyszámú pályázat egy részét viszont elutasítják, mert nem felelnek meg a jogi feltételeknek. További gond, hogy a kevés tárgyalat pályázatot nem lehet versenytetni. A vitában felszólalók többsége rámutatott: nem sikerült előrelépni a környezetvédelem társadalmisításában. E feladatot csupán államigazgatási úton nem lehet megoldani. A jelenlevők többsége egyetértett abban, hogy a jelenleginél is erőteljesebb környezetvédelmi propagandát szükséges kifejteni. A környezetvédelmi kutatásokról szólva néhányan felvetették, hogy azok még nem a ráfordítások arányában hozzák az eredményeket, bár a tevékenység javuló tendenciát mutat az utóbbi időben. A kutatásokat a szétforgácsoltság jellemzi. Arról is szóltak a vitában, hogy kehlárd forintot fordítottak környezetvédelmi szakember, ugyanakkor néhány ilyen végzettségű mérnök nem talál állást pedig nagy szükség lenne a munkájukra. Az iskolákkal kapcsolatban elhangzott az is, hogy az oktatásban kevés a környezetvédelemmel kapcsolatos ismeretanyag, és az arra szánt idő.

Molnár József felvétele

Káposztaszüret

A ruzsai Népszabadság Tsz 3 üzemegységében szedik a korai káposztát és karioft. Összesen húsz hektáron ültettek a két korai zöldségféléből, s naponta értékesítik a ZÖLDERT-nek, s szállítanak belőle budapesti piacokra is. Képekön: gyorsan telnek a káposztásládák.